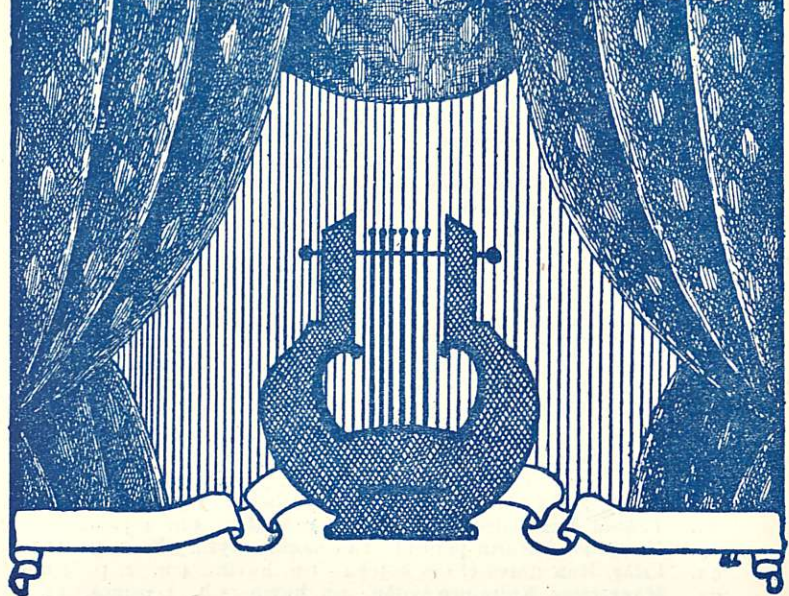

SEURANÄYTELMIÄ

2
296

OLLI KARILA

TIETEEN TYRANNI

KAKSINÄYTÖKSINEN JÄNNITYSNÄYTELMÄ

Arvi A. Karisto Osakeyhtiö

4. *Tanner*, Pestuupäivä Rannanpäässä. 1-n., 10 h. 4. painos. 1: 50.
5. *Kemppainen*, Ei sovintoa ennen uhria. 2-n., 10 h. 4. p. 2 mk.
7. *Rissanen*, Timäellä, 1-n., laulunsek., 7 h. 5. painos. 4 mk.
13. *Walakorpi*, Juhannus-iltana. 1-n., 10 h. 3. painos. 1: 50.
16. *Korhos-Heikki*, Nuottanuotilla. 1-n., 7 h. 3. painos. 1: 50.
17. *Tanner*, Rikkaus ja rakkaus. 2-n., 8 henk. 4. painos. 3 mk.
18. *Walakorpi*, Herra koulumestari. 1-n. huvinäyt., 3 h. 3. p. 1: 50.
20. *Walakorpi*, Mestarin rakkausseikkailut. 2-n. ilv., 5 h. 3. p. 2 mk.
21. *Korhos-Heikki*, Rukkaset. 1-n. huvinäyt., 7 h. 3. painos. 1: 50.
22. *Ranta*, Metsän povessa. 1-n. kansannäyt., 6 h. 3. painos. 2: 50.
23. *Suru*, Hakalan rahat. 2-n. kansannäyt., 9 h. 3. painos. 2 mk.
24. *Walakorpi*, Kaksi mestaria, 1-n., 4 h. 3. painos. 1: 50.
26. *Walakorpi*, Torpparit. 3-n. näytelmä, 7 h. 3. painos. 3 mk.
37. *Tanner*, Laittomuuden aikana. 4-n., 10 henk. 3. painos. 4 mk.
38. *Jakku*, Syiden kirous. 3-n. murhenäyt., 11 h. 5. painos. 7 mk.
41. *Jakku*, *Evald*, Kilpakosijat. 2-n. pila, 6 h. 5. painos. 3 mk.
45. *Veijon-Veikko*, Hetken lapsi. 3-n., 8 h. 5. painos. 4 mk.
46. *Jakku*, Suuria tuumia. 1-n. huvinäyt., 6 h. 3. painos. 1: 50.
48. *Hasti*, Yksimieliset. 2-n. kansankuv., 5 h. 2. painos. 3 mk.
51. *Tanner*, Noidan kosto. 3-n. huvinäyt., 11 h. 4. painos. 8 mk.
53. *Jakku*, *Evald*, Murtovaaralaiset. 3-n. kansann., 8 h. 4. p. 4 mk.
54. *Veijon-Veikko*, Kosimassa. 1-n. huvinäyt., 5 h. 3. p. 3 mk.
55. *Walakorpi*, Kuolema. 1-n. elämäkuv., 4 h. 2. painos. 2 mk.
62. *Leino*, Kun agronomi saapui. 1-n. huvinäyt., 9 h. 2. p. 1: 50.
72. *Wuori*, Naimiskauppa. 1-n. huvinäyt., 5 henk. 3. painos. 4 mk.
73. *Wuori*, Seinä väliä. 1-n. huvinäyt., 4 henk. 3. painos. 4 mk.
80. *Tähtelä*, Mustalaisen kosto. 3-n. kansannäyt., 4 h. 4. pain. 5 mk.
85. *Korpikivi*, Saiturin perintö. 1-n. kansannäyt., 5 h. 2. p. 1: 50.
93. *Velho*, Kun rouva ei ole kotona. 1-n. huvin., 4 h. 2. p. 3 mk.
94. *Mannermaa*, Kultainen sydän. 2-n. huvin., 5 h. 3. painos. 3 mk.
100. *Walakorpi*, Harha-askeleita. 1-n. näyt., 5 h. 3. p. 4 mk.
105. *Vallinmäki*, Kylänkellot. 1-n. huvinäyt., 4 h. 3. painos. 3 mk.
106. *Mustamaa*, Salapolttajat. 3-n. kansann., 11 h. 2. painos. 2 mk.
107. *Halonen*, Osuuspäivillä. 1-n. huvinäyt., 8 h. 2. painos. 2 mk.
109. *Aronen*, Mätäkuussa. 1-n. ilveily, 9 h. 2. painos. 2 mk.
110. *Salmelainen*, Porrassalmella. 1-n. kansannäyt., 8 h. 3. p. 3 mk.
111. *Lähteenpuro*, Onnenpotkaus. 3-n. huvin., 12 h. 3. p. 6 mk.
112. *Viiri*, Valoa kohti. 2-n. palkittu näyt., 12 h. 2. painos. 3 mk.
115. *Walakorpi*, Väkeviä voimia. 2-n., 8 h. 2. painos. 2 mk.
117. *Akkanen*, Kun naiset pelkäävät. 1-n. huvinäyt., 7 h. 3. p. 3 mk.
124. *Eerola*, »Hieno käytös». 2-n. huvinäyt., 9 h. 3. painos. 4 mk.
126. *Wuori*, Kiusankappale. 1-näyt. ilveily, 3 henk. 2. painos. 4 mk.
127. *Heilala*, Tulisessa tuskassa. 1-n. huvinäyt., 3 h. 2. p. 3 mk.
128. *Alpi*, Käärme. 1-näyt. pila, 4 h. 2. painos. 4 mk.
131. *Ruoholampi*, Rakkauden vuoksi. 1-näyt., 6 h. 3. painos. 5 mk.
133. *Vuoritsalo*, Kun rouvat epäilevät. 3-n. huvin., 8 h. 2. p. 4 mk.
134. *Lassila*, Kun lesket lempivät. 4-n. huvin., 8 h. 3. p. 4 mk.
144. *Häger*, Herrastapoja oppimassa. 2-n. huvin., 5 h. 3. p. 6 mk.
145. *Korhos-Heikki*, Muuttohommissa. 1-n. seikkailu. 6 h. 1: 50.
147. *Akkanen*, Nikoteemuksen kosijat. 2-n. huvinäyt., 5 h. 3. p. 6 mk.
150. *Toivonen*, Vehkeitten loppu. 1-n. huvinäyt., 5 h. 2. p. 3 mk.
153. *Lassila*, Kun ruusut kukkivat. 3-n. huvin., 11 h. 2. p. 4 mk.
154. *Wuori*, Ihmisten tähden. 3-näyt., 12 henk. 2. painos. 7 mk.
157. *Alpi*, Kesävieraat. 2-n. huvinäyt., 7 h. 2. painos. 5 mk.
161. *Alpi*, Työ ja rakkaus. 1-n. aatenäytelmä, 5 h. 2. painos. 4 mk.
163. *Wuori*, Basilleja. 3-n. huvinäyt., 10 h. 2. painos. 7 mk.

TIETEEN TYRANNI

[Niilo Pärnänen]

OLLI KARILA

TIETEEN TYRÄNNI

KAKSINÄYTÖKSINEN JÄNNITYSNÄYTELMÄ

1927

ARVI A. KARISTO OSAKEYHTIÖ

SEURANÄYTELMIÄ on laajin ja enimmin käytetty näytelmäsarja maassamme. Kaikille näytelmäesitysten toimihenkilöille on tarpeellista tutustua sarjan edustamaan suureen valikoimaan; sen esittelee yksityiskohtaisesti erityinen NÄYTELMÄOPAS, joka on saatavana ilmaiseksi kirjakaupoista ja kustantajalta. Tässä selityskirjassa selostetaan myös sarjaa »*Huviohjelmien avuksi*», joka tarjoaa monenlaatuista pikkuohjelmaa iltamatilaisuuksiin, ja erityisesti nuorisonjuhlien tarpeisiin toimitettu on sarja NUORTEN NÄYTELMIÄ.

HENKILÖT:

SAMUEL TAKANEN, kemiantohtori.

INKERI, hänen veljentyttärensä.

VILJO SANTANEN, näyttelijä.

EINO RAE, sanomalehtimies.

MARTTA, Takasen palvelijatar.

Aika nykyinen.

Esittämisoikeuden saa lunastamalla 4 kpl. tätä kirjaa.

HUOMAUTUKSIA ESITTÄJILLE.

TOHTORI TAKANEN, karkeuteen saakka voimakas, itsepäinen, itsevaltainen, yksipuolinen tiedemiestyyppi. Pitkä, tukeva, noin 50 vuoden ikäinen.

INKERI, noin 20-vuotias, miellyttävä, keskikokoinen. Pohjaltaan vieno ja naisellinen, herkkä, mutta voimakkaaseenkin tunneilmaisuuun kykenevä.

SANTANEN, noin 25—28 vuoden ikäinen, pitkähkö, solakka. Reipas, käytännöllinen, haaveilematon. Hänessä on hyvä annos iloista ja huoletona poikamaisuutta.

RAE, noin 30—35 vuoden ikäinen, keskikokoinen, tukevahko. Hidas, maltillinen; hiukan, mutta ei paljon, ylimielinen; ärsyttävä rauhallisuudessaan.

MARTTA, noin 45—50 vuoden ikäinen, vanha maalaisherrastalon palvelijatar. Yksinkertainen, suulaanpuoleinen, hyväntahtoinen.

PUVUT. Tohtori Takanen on puettu yksinkertaisesti, hiukan nukkavierusti ja vanhakuosisesti; Santanen mahdollisimman muodikkaasti

ja aistikkaasti, mutta ei liioitellun keikarimaisesti ensimmäisessä näytöksessä, toisessa näytöksessä sensijaan »murtovarkaaksi» sadetakissa ylöskäännettyine kauluksineen ja lippalakissa, ehkä myös valeparta, joka viimeisessä kohtauksessa riisutaan. Rae puettu hillitysti, ensimmäisessä näytöksessä hiukan värittömästi. Toisessa näytöksessä paltto yllä. Inkerillä ensimmäisessä näytöksessä ensin kevyt kampauspusero, sitten syyskesäinen leninki, aistikas, mutta yksinkertainen. Toisessa näytöksessä sadetakki tai kävely-puku. Martta ensimmäisessä näytöksessä puettu siistiin palvelijattarelle sopivaan pukuun, toisessa näytöksessä hänelläkin paltto ja hattu.

TAPAHTUMAPAIKKA on Takasen ruokasali ensimmäisessä näytöksessä ja tohtorin kokoelmahuone toisessa näytöksessä. Mustola on pienehkö herraskartano lähellä jotakin suurempaa kaupunkia. — Ensimmäisen ja toisen näytöksen välillä on kulunut kaksi vuorokautta.

VUODENAIKA: syyskesä.

SANTASEN on toisessa näytöksessä muistettava, että tohtori näkee hänet luukusta, ja siksi näyteltävä »murtovarasta» mahdollisimman osuvasti. Katsomonkaan ei ole päästävä täyteen varmuuteen asian oikeasta laidasta. Luukun takaa puhuttaessa on muistettava pitää huoli siitä, että vuorosanat kuuluvat katsomoon.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS.

Yksinkertaisesti, mutta hauskaasti kalustettu ruokasali. Ovet oikealla ja perällä. Vasemmalla ikkuna puutarhaan. Astiakaapin päällä, muutamalla tuolilla, kukkatelineen reunalla y. m. paikoissa erilaisia lasisia pulloja, tölkkejä ja astioita, jotka sisältävät erinäköisiä aineita.

INKERI (*istuu kampauspusero yllään ruokapöydän ääressä*).

MARTTA (*tulee perältä kantaen kahvitarjotinta*).

Hyvää huomenta, Inkeri-neiti. Tässä on kahvia. Siihen ei ole sekoitettu mitään myrkyjä. En poistunut hetkeksikään lieden äärestä. Ohoh tätä elämää! (*Kaataa kahvia kuppiin ja tarjoo Inkerille.*) Olkaa hyväl!

INKERI (*maistettuaan kahvia*). Yhäkö Martta pelkää niitä myrkyjä?

MARTTA (*leveästi*). Ja että neiti kysyykin! Senkin jälkeen, kun sikakin kuoli!

INKERI (*naurahtaen*). Mutta setä sanoi sian kuolleen sydänhalvaukseen.

MARTTA (*halveksivasti*). Vai sydänhalvauk-

seen! Onko ikinä kuultu hyvin syötetyn sian kuolleen sydänhalvaukseen! Ei, sanon minä. Tohtori myrkytti sen. Hän kokeili. Kyllä sen tietää jo. Joka paikassa täällä on noita myrkkyyjä ja sekoituksia. Tuossa ja tuossa ja tuossa! (*Osoittaa vuoron perään lasiastioita.*) Ilmakin täällä on myrkytetty. Aina saa kulkea kuolemanpelossa. Etenkin senjälkeen, kun tuo sikakin kuoli. Ja se oli hyvä sika ja lihava sika. Olisi siinä ollut joulukinkkua! Ohoh! (*Kiihtyen.*) Enkä minä enää jaksata tätä kauan kestää. En olisi kestänytäkään, ellei olisi ollut Inkeri-neitiä. Enhän ole voinut jättää teitä tänne yksinänne. Ja kaikki muut ovat lähteneet. Kalle-renki lähti, ja Hilma lähti, ja Pekkakin lähti. Kaikki sanoivat, etteivät he myrkkytohtoria rupea palvelemaan. Jokainen toki senverran omaa henkeään rakastaa. Eihän tohtorista milloinkaan tiedä, mitä se tekee. Niinkuin silloinkin, kun kokeili Kallen kanssa. Syötti hänelle mitä lie syöttänyt, niin että Kallella oli sitten maha kaksi päivää kipeä. Ei täällä uskalla oikein liikkuaakaan noiden pullojen takia, ei vettä juoda, ellei ole sitä suorastaan kaivosta hakenut, eikä syödä, ellei ole itse koko ajan ruokaa

vahtimassa. Ja mistäpä sen tietää, vaikka tohtorin päähän pälkähtäisi jonakin päivänä myrkyttää kaivokin. Sitä ei voi ollelukaan tietää!

INKERI (*tyynnyttäen*). No, no, eihän nyt niin hullusti ole.

MARTTA (*jyrkästi*). Paljon hullumminkin. Mutta nyt siitä toki loppukin tulee, kun tohtori lähtee ulkomaille.

INKERI (*kummissaan*). Ulkomaille! Mistä Martta sen tietää?

MARTTA. Kuulin. Tohtori puheli sen sanomalehtimiehen kanssa puutarhassa, kun olin vierashuonetta siivoamassa. Ikkuna oli auki, ja minä kuulin joka sanan.

INKERI. Entä me?

MARTTA (*venyttäen*). Meidät lähetetään Ulla-tädin luo.

INKERI. Ulla-tädin luo! Ei ikinä!

MARTTA. Varmasti. Kuulin tohtorin sanovan niin. Hän lähtee tieteellisiä tarkoituksia varten ulkomaille, ja meidät lähetetään Ulla-tädin luo. Ja Mustola jää aivan autioksi.

INKERI. Onkohan Martta nyt kuullut oikein? Minä en asiasta tiedä mitään.

MARTTA. Oikeinko kuullut? Kyllä tohtori huutaa niin kovasti, että huonokuuloisem-

pikin kuin minä siitä selvän saa. Hän puhui kaikesta sille sanomalehtimiehelle, joka tuli tänä aamuna. Se pannaan lehteen; sekin, että me lähdemme Ulla-tädin luo. Huh, se hirvittävä ihminen, se Ulla-täti, mutta, Luojan kiitos, hänen luonaan ei ole myrkyä eikä h ä n k o k e i l e !

INKERI (*mieltiväisenä*). Setä lähtisi ulkomaille! Se on ihmeellistä. Hän, joka kai ei pariin vuoteen ole käynyt kylässäkään. Milloin hän lähtisi?

MARTTA. Ylihuomenna.

INKERI. Ei, tämä tuntuu salaperäiseltä. Ja miksi hän ei olisi mitään minulle sanonut? Mitä se sanomalehtimies täällä oikein tekee?

MARTTA. En minä tiedä. Mutta setä näyttelee sille kaikki ja puhuu paljon. Ja sitten siitä on kirjoitettava lehteen.

INKERI. Tämä on salaperäistä. Setä ottaa vastaan sanomalehtimiehen, hän, joka tuskin lukee sanomalehtiäkään, antaa haastatella itseään, puhuu ulkomaanmatkastaan! Ei, tämä on ihmeellistä.

MARTTA. Olkoon vain. Mutta pääasia on se, että tohtori lähtee ja että me pääsemme rauhaan myrkyistä. Senjälkeen kun sika-kin kuoli . . .

- INKERI (*on juonut välillä kahvia, nousee*).
 Kas niin, kiitos nyt! Pitää lähteä pukeutumaan. Astiat saa korjata! (*Poistuu oikealle.*)
- MARTTA (*alkaa korjata astioita pöydältä, välttelee pelokkaasti tohtorin pulloja ja sekoi-tuksia. Ikkunaan koputetaan varovaisesti, mutta lujasti. Martta säpsähtää, tarjotin vapisee hänen kädessään. Viljo Santasen pää nousee näkyviin.*) Taivas, kuka se on!
- SANTANEN (*kömpii ikkunasta*). Hst! En minä ole taivas, vaan Viljo Santanen! Päivää, Martta.
- MARTTA (*tuijottaa häneen kummissaan*). Her-ranen aika, herra Santanen!
- SANTANEN. Niin juuri. (*Katselee ympäril-leen.*) Mitäs tänne kuuluu?
- MARTTA. Voi, voi, eipä mitään. Täällä vain myrkytetään.
- SANTANEN. Vai myrkytetään. Kuka täällä on myrkytetty?
- MARTTA. No, se suuri sikammekin kuoli. Tohtori kokeili.
- SANTANEN (*osaaottavasti*). Vai niin hullusti. Mitenkä se tapahtui?
- MARTTA. En minä vain tiedä. Vielä edelli-senä iltana oli sika aivan iloinen, kun vein sille ruokaa. Ja hyvä ruokahalukin sillä

tuntui olevan. Ja aamulla se oli kuollut, ihan kuollut.

SANTANEN. Sepä hullua!

MARTTA. Niin. Tohtori sanoo, että sillä oli sydänhalvaus, mutta eihän toki sioilla ole sydänhalvauksia. Tohtori varmasti kokeili ja antoi sille jotakin myrkkyä liian paljon. — Mutta eihän herra Santasta ole näkyäyt-kään pitkiin aikoihin.

SANTANEN (*naurahtaa huolettomasti*). Ei, ei sen jälkeen kun tohtori ajoi minut pelolle.

MARTTA. Kuinkas te siis nyt uskalsitte...?

SANTANEN (*keskeyttää*). Tullako ikkunasta? Ka, tohtori taitaa olla tuolla sivurakennuksessa, ja hän olisi nähnyt, jos olisin tullut ovesta. Minun täytyy saada tavata Inkeriä. Missä hän on?

MARTTA. Omassa huoneessaan. Pukeutumassa. Voi, voi, kyllä se raukka nyt mahtaa tulla iloiseksi. Sillä onkin ollut niin ikävä täällä.

SANTANEN. Minuako?

MARTTA (*iskien viekkaasti silmää*). Kysykää itse neidiltä. Eihän ne ole minun asioitani. Mutta tuossahan hän tuleeekin. (*INKERI tulee oikealta ja pysähtyy.*) Jaa, minun täytyykin lähteä tästä aamiaista laittamaan. (*Poistuu perälle.*)

SANTANEN. Inkeri, hyvää huomenta!

INKERI (*hiljaa ja arasti*). Viljo!

SANTANEN (*reippaasti*). Minä itse.

INKERI. Kuinka sinä...?

SANTANEN. Tulinko? Ikkunasta, ikkunasta.

Se on mukavan alhaalla. Ja kun minut on kerran ovesta pellolle ajettu, ajattelin, että paras olisi tulla ikkunasta.

INKERI (*nuhdellen ja ihailleen*). Viljo!

SANTANEN. Niin, niin. Minun täytyi, minun täytyi saada tavata sinua. Olethan saanut kirjeeni?

INKERI. Kirjeesi? En, en ainoatakaan.

SANTANEN. Äh, olisihan minun pitänyt se tietää. Setäsi on tietenkin ne takavarikoinut.

INKERI. Voi, niin kai. Ja tiedätkö, mitä setä nyt aikoo?

SANTANEN. En, mutta sen tiedän, että setä on tarjoutunut haastateltavaksi ja että toimittaja Eino Rae, hyvä ystäväni, on täällä parhaillaan. Tulimme muuten yhdessä. Ukol-la on joitakin ihmeellisiä aikomuksia.

INKERI. Sinäkin sanot niin. Minä ajattelin samaa. Viljo, setä aikoo lähteä ulkomaille.

SANTANEN (*viheltää hiljaa*). Ulkomaille! Sepä on uutta ja ihmeellistä!

INKERI. Niin. Ja minut hän lähettää Martan kanssa Ulla-tädin luo.

SANTANEN. Yhä paranee, yhä paranee! Ulkomaille! Kuules, minä lähden myös.

INKERI (*pelästyen*). Sinäkö?

SANTANEN. Niin, olen saanut näyttelijästipendin ja hiukan muutakin avustusta. Viivyn ainakin puoli vuotta.

INKERI (*masentuneena*). Kuinka hauskaa!

SANTANEN. Mutta sitä ennen on asiamme saatava järjestetyksi. Sinun on tultava vaimokseni, ja sitten me lähdemme yhdessä.

INKERI (*järkkyneenä*). Oh, Viljo!

SANTANEN (*vetää Inkerin vasemmalla olevalle sohvalle istumaan*). Niin, Inkeri, sen olen päättänyt. Minä puhun suuni puhtaaksi sedällesi, tuolle myrkkytohtorille, holhoojillesi. Isä-vainajasi tahto ei olisi ollut sama kuin sedän. Sinä olet nyt jo yli kahdenkymmenen. Vajaan vuoden kuluttua olet täysi-ikäinen. Setäsi ei saa sinua kieltää ja estää ja tuhлата sinun perintöäsi hulluihin sekoituksiin. Mustola, tämä kaunis tila, on päästetty kokonaan rappeutumaan, Mustola, jonka isäsi sai niin hyvään kuntoon. Setäsi puuhista on tehtävä loppu. Hänellä on kyllä itselläänkin varoja riittävästi. Sedän holhouksesta on tehtävä loppu ja sinun kärsimyksistäsi muutenkin. Sinua-han pidetään täällä Mustolassa kuin luosta-

rissa tai vankilassa. Ainoana seuranasi on vanha Martta ja setäsi, joka ei muuta ajattele eikä muusta puhu kuin myrkyistään. Ei, minä en ole Viljo Santanen enkä mikään, ellei tästä tule loppua. Ja toista kertaa ei minua yhtä helposti pellollekaan ajeta!

INKERI. Niin, mutta edellisellä kerrallahan ...

SANTANEN (*keskeyttää*). Minä muka suutelin sinua. Ja sekö olisi pätevä syy! Omaanihan minä suutelin. (*Hiljemmin.*) Inkeri, rakastathan minua!

INKERI (*hiljaa*). Tiedäthän sen.

SANTANEN (*iloisesti*). No sitten ei muuta kuin tämä... (*Suutelee heikosti vastustelvaa Inkeriä.*)

INKERI. Viljo, Viljo!

VILJO. Ei tee mitään. Mutta kuules...

INKERI. Mitä?

SANTANEN. Minulla olisi niin paljon puhumista sinulle ennenkuin tapaan setäsi. Täällä hän voi minut yllättää ennen aikojaan. Tehdään niin, että minä livahdan tästä ikkunasta puutarhaan ja sinä saavut sinne aivan heti oven kautta. Rannalla saamme olla rauhassa.

INKERI. Hyvä, kyllä minäkin uskallan. Mene vain!

(SANTANEN *poistuu ikkunasta ja* INKERI *pe-*

rältä; hetken kuluttua tulee perältä MARTTA lattialuuta ja pölyriepu kädessään. Ryhtyy siivoamaan huonetta ja osoittaa koko ajan koomillista pelkoa tohtorin pulloja ja astioita kohtaan, uskaltamatta niihin tarttua käsiksi. Siirtelee niitä tuoleineen, tukkii nenäänsä lähellä ollessaan j. n. e. Vähän ajan kuluttua saapuvat tohtori TAKANEN ja RAE.)

TOHTORI (viittaa tuolia). Olkaa hyvä! Martta, tuo kahvia! Hetkinen vain, herra Rae, tuon heti paperia! (Tohtori menee oikealle pysähtyen tarkastelemaan pullojaan. MARTTA seuraa häntä pelokkaana katseillaan, liikahtamatta paikaltaan, ennenkuin tohtori on poistunut.)

RAE (hyvin hitaasti ja rauhallisesti). Kiitos, en halua kahvia. Minä mieluummin juon vettä. (Tarttuu yhteen vesikarahviin ja yrittää kaataa lasiin.)

MARTTA (ponnahtaa äkisti paikaltaan). Herranen aika, ihminen, se on myrkkyä!

RAE (järkkymättömän rauhallisena, laskematta karahvia ja lasia kädestään). Myrkkyäkö? Mitä myrkkyä?

MARTTA. En minä vain tiedä. Mutta myrkkyä se on. (Selittäen.) Meidän sikakin kuoli myrkkyyn, vaikka tohtori sanoi, että muka sydänhalvaukseen. Eihän sioilla voi olla sydänhalvausta?

RAE. En tiedä. Kyllä ainakin hevosilla on keuhkotauti.

MARTTA (*jääden miettimään*). Niin, tosiaankin . . .

RAE (*kaataa muutaman pisaran pullosta lasiin; maistaa*). Hm, arsenikkia. Niin, tämä on liian voimakasta juotavaksi janoon. Onko teillä myrkytöntäkin vettä?

MARTTA. On, on, on toki. (*Aikoo lähteä.*)

RAE (*viittaa häntä pysymään paikoillaan*). Kuulkaapas, tiedättekö, onko täällä äsken käynyt muuan herra?

MARTTA. Ahaa, herra Santanenko?

RAE. No esimerkiksi.

MARTTA. On, hän tuli ikkunasta ja kai hän ikkunasta lähtikin. Hän on nyt neidin kanssa kävelemässä. Mutta hst! Siitä ei saa puhua tohtorille!

RAE. Minä en liikoja puhu. Vai ikkunastal

MARTTA. Niin, kun hänet viime kerralla ajettiin ovesta ulos.

RAE (*ikäänkuin yrittää hymyillä*). Sepä nero-kasta!

MARTTA (*käsittämättä*). Niin, herra Santanen on hyvin hauska ja mukava mies.

RAE. Epäilemättä, epäilemättä! Saisitteko hänelle sanotuksi, että olen täällä ja että minulla olisi yhtä ja toista hänelle puhuttavaa?

Tohtori poistuu kohta kokeiluhuoneeseensa. Silloin herra Santasen sopisi tulla tapamaan minua. Joko ovesta tai ikkunasta. Voitteko saada hänelle tämän sanotuksi?
 MARTTA. Aivan varmasti. Kyllä minä sanon.
(Poistuu perältä.)

TOHTORI *(tulee oikealta, kädessään kirjoituspaperia)*. Kas tässä, olkaa hyvä! Oletteko juonut kahvia?

RAE. Ei, kiitos, minä en halua.

TOHTORI *(katsahtaen karahviin ja lasiin; tiukasti)*. Oletteko juonut tästä?

RAE *(rauhallisesti)*. Ei, kiitos, en käytä arsenikkia.

TOHTORI *(yrittää leimahtaa suuttumukseen, mutta hillitsee itsensä)*. No niin, asiat lienevät nyt teillä selvillä! Erittäinkin se, mikä koskee kokoelmiani?

RAE. Kyllä.

TOHTORI. Että niiden joukossa on useita erittäin kallisarvoisia kulta- ja jalokiviteoksia, esineitä, joiden puhtaasti rahallinenkin arvo on suuri?

RAE. Kyllä.

TOHTORI. Ja että ne ovat sijoitetut sivurakennuksen puistonpuoliseen kulmahuoneeseen toisessa kerroksessa?

RAE *(yksitoikkoisesti)*. Kyllä.

TOHTORI (*kiivastuen*). Ja että minä lähden ylihuomenna ulkomaille? Ja että veljentyttäreni lähtee vierailulle?

RAE (*entistä hiljemmin*). Kyllä.

TOHTORI (*korottaa ääntään entistä enemmän*).
Ja että tila jää aivan autioksi?

RAE (*tekeytyen niinkuin ei olisi oikein kuullut*).
Anteeksi, miten se olikaan?

TOHTORI (*menettäen kokonaan malltinsa ja huutaen*). Ja että tila jää kokonaan autioksi?

RAE (*vilkaisten ärsyttävän rauhallisesti muistikirjaansa*). Niin, niin, aivan oikein, tila jää aivan autioksi. Kyllä muistan.

TOHTORI (*ponnistaa itsensä rauhallisemmaksi*).
Pyydän teitä siis kirjoittamaan haastattelun valmiiksi täällä, voidakseni sen tarkastaa. Haluan, että kaikki tulee täsmällisesti esitettyksi. Olkaa hyvä, voitte kirjoittaa täällä! (*Ohjaa Rakeen oikealle.*)

RAE. Kiitos. (*Poistuu oikealle.*)

TOHTORI (*kävelee hetkisen edestakaisin tyyntytellen itseään. Tarkastelee pullojaan. Huutaa kerta kerralta kovemmin*).
Martta, Martta, Martta!

MARTTA (*huutaen kulissien takaa*). Täällä, täällä! (*Syöksähtää esille perältä.*) Mitä?

TOHTORI (*viittaa pulloihin ja astioihin*).
Martta kantaa nämä kokeiluhuoneeseen.

MARTTA (*väistyen askeleen taapäin*). Minäkö?

TOHTORI (*kiivastuen*). Sinä tietenkin!

MARTTA (*katselee pulloja hetkisen, päättävästi*).

En minä koske niihin. Niissä on myrkkyä.

TOHTORI (*huutaen*). Hupsu!

MARTTA (*lujana*). Mitä vain, mutta en minä niihin koske. (*Ratkeaa nyyhkimään.*) On se henki rakas minullekin!

TOHTORI (*haroen tukkaansa kärsimättömänä*).

Voi härkäpäätä! Voi hupsua! No, sanon minä! Tuo tarjotin!

MARTTA (*pistäytyy hakemassa tarjottimen, laskee sen sukkelasti pöydälle*). Olkaa hyvä!

TOHTORI (*kiivastuu aivan silmittömästi*). No joutuin nyt! Lado pullo ja astiat siihen! Sukkelaan!

MARTTA (*epäröi tuskallisena*).

TOHTORI (*jyräyttäen*). No!

MARTTA (*alkaa latoa pulloja tarjottimelle osoittaen kaikin tavoin liioiteltua pelkoa ja inhoa; tohtori tekee kärsimättömiä liikkeitä*). Tässä ne nyt ovat!

TOHTORI. Nyt tuo Martta tarjottimen kokeiluhuoneeseen! Mars! (*Tohtori ja Martta poistuvat perältä, Martta tarjotinta kantaen, horjuvana ja vapisevana.*)

RAE (*tulee oikealta poltellen savuketta. Katsahda perälle ja kävelee näyttämöllä tarkas-*

tellen kaikkea uteliaasti. Pistäytyy hetkiseksi perälle ja tulee takaisin. Avaa sitten ikkunan ja katselee ulos. Varjostaa kädellä silmiään ja huutaa selvästi, mutta hillitysti). Viljo!
Viljo!

SANTANEN (*tulee hetkisen kuluttua ikkunan ulkopuolelle, hiljaa*). Hei!

RAE. Ei hätää. Myrkkymestari on omassa kammiossaan ja viipyy siellä. Tulkaapa sisälle, minulla on hiukan asiaa. Martta ei kai päässyt sinulle mitään sanomaan.

SANTANEN (*puhuen ikkunan takana*). Inkeri, ole hyvä ja kierrä ovesta. Minä loikkaan tästä ikkunasta. Tämä alkaa olla jo tuttu tie. (*Tulee sisään ikkunasta ja hetken kuluttua myös INKERI perältä.*) Terve, terve! (*Kättelee Raetta.*) Saanko esittää: toimittaja Rae ja neiti Takanen! (*Rae ja Inkeri kättelevät.*)

RAE (*rauhallisen kohteliaasti*). Onnittelten teitä, mutta erittäinkin Viljoa!

INKERI (*hämillään, mutta säteilevänä*). Oh, kiitos!

SANTANEN. Niin, kyllä kelpaakin onnitella! Mutta asiaan, asiaan, hyvä ystävä! Tämän talon lattiat ovat minulle kuumalaisia.

RAE (*hitaasti tapansa mukaan*). Niin, täällä haudotaan jotakin, en tosin voi aivan var-

masti sanoa mitä, mutta omat aavistukseni minulla on. Herra tohtorinhan pitää matkustaa ulkomaille?

INKERI. Niin, niin minä olen kuullut.

RAE (*kuin edellä*). Hän ei matkusta.

SANTANEN. Ei matkusta?

RAE. Ei. Kirjoitan kyllä lehteen, että hän matkustaa ylihuomenna. Ja niin hän myöskin itse sanoo. Mutta hän ei matkusta.

INKERI. Kuinka niin? Mistä sen tiedätte?

RAE. En tiedä, mutta päättelen. Pari seikkaa: hänen tavaroitaan ei ole alettukaan pakata, hän ei ole tähän saakka puhunut sanaakaan matkastaan. Ja toiseksi: hän laittoi juuri tuolla kokeiluhuoneessa erään seoksen. Hm, hän sanoi, että neljän päivän kuluttua siis nähdään, mitä tästä tulee. Minä en sanonut mitään, mutta ajattelin, että neljän päivän kuluttua hänen pitäisi olla kaukana koko Suomesta.

SANTANEN (*tarttuen päähänsä*). Tämä tuntuu ihmeelliseltä!

RAE. Ei, se on vain epäjohdonmukaista. Ja muutenkin. Minut kutsutaan tänne, huommatun tiedemiehen luo, haastattelemaan häntä tieteellisistä töistä. Hän puhelee niistä minulle viisi minuuttia, aivan ylimalkaista, mitätöntä, kelvotonta. Mutta hänestä on

erittäin tärkeää, että teen lehdessä selkoa hänen joistakin kulta- ja jalokivikokoelmistaan, mainitsen tarkkaan, missä niitä säilytetään, että niitä säilytetään puukaapeissa, että hän lähtee ulkomaille, että hänen veljentyttärensä (*Kumartaa kevyesti Inkerille.*) lähtee vierailulle ja että tila jää autioksi. Autioksi, hän painosti sitä monta kertaa.

INKERI. Tämähän on suorastaan salaperäistä!

RAE. Muitakin huomioita olen tehnyt, mutta en puhu niistä vielä. Olen melkoisen kokenut neekeri, eikä minua vähällä hämmästytetä, mutta sanon, että ellei tähän ole koiraa haudattuna, ja oikein lihavaa koiraa, niin en totta vieköön ole sitten milloinkaan valehdellut.

SANTANEN. Juttu alkaa tosiaankin näyttää monimutkaiselta.

INKERI. Minua alkaa vähitellen peloittaa. Martta pelkää sedän seoksia. Mitä tämä merkitsee? Setä sanoo lähtevänsä ulkomaille eikä lähdekään! Ja meidän on Martan kanssa lähdeittävä pois. Ja rakennukset jäävät auti-oiksi!

RAE. Niin, autioksi! Siinä on, sanon minä, asian ydin, olkaa varma siitä.

SANTANEN. Autioksi, autioksi! Kunpa jotakin

ymmärtäisin! Mutta en minä ole mikään salapoliisi.

RAE. En minäkään ole. Mutta ei tässä kai mitään Sherlock Holmeseja tarvitakaan. Oteetaan asiasta selvä.

SANTANEN. Niin, otetaan vain. Minullahan on nyt aikaa. Entä sinulla?

RAE. Tällaiseen aina. Mutta nyt minun täytyy lähteä kirjoittamaan haastatteluni valmiiksi. Siitä tulee ihmeellinen tekele. Entä sinä?

SANTANEN (*synkästi*). Minä aion kosia. Mutta pelkään, että minut ajetaan pellolle.

(INKERI kääntää päänsä ja huokaa kuuluvasti.)

RAE (*hymyilee heikosti*). No, älähän pelkää. Sinä tulet ikkunasta takaisin. Ja olenhan minäkin apuani luvannut. (*Poistuu oikealle.*)

INKERI (*nojaa Santaseen*). Voi, Viljo, kuinka elämä on surullista!

SANTANEN (*hypäillen häntä hellästi*). Älähän menetä rohkeuttasi, tyttöseni! Kyllä kaikki vielä selviää. Pahimmassa tapauksessa me saamme toisemme vuoden kuluttua.

INKERI (*haaveillen*). Niin, niin! (*Huokaisten.*)
Mutta sinne on niin hirmuisen pitkä aika!

SANTANEN. Niin on. (*Jyrkästi.*) Enkä minä lähde yksinäni ulkomaille! En! Me lähdemme

yhdessä! Inkeri, siitä tulee ihana kuherrusmatka!

INKERI (*kietoen kädet Santasen kaulaan*). Voi niin, Viljo! Ah, jospa setä vain suostuisi! (*Nojaavat toisiinsa. Heidän nojatessaan tulee TOHTORI perältä. On kuullut Inkerin viime sanat.*)

TOHTORI (*ärjäisten*). Ei ikinä, ei ikinä! Lurjus! Roisto! Ulos talosta!

INKERI (*irtautuu pelästyneenä Santasesta*). Setäl!

TOHTORI (*pauhaten*). Niin, minä! Kenen avulla tämä lurjus...?

SANTANEN (*koettaa esiintyä hillitysti ja arvokkaasti*). Herra tohtori Takanen!

TOHTORI (*yrittää rynnätä hänen kimppuunsa*).

Ei mitään puheita! Ulos! Tai minä heitän!

SANTANEN (*menettäen itsehillinnän; uhkaavasti*). Herra tohtori! Mieliurheiluni on nyrkkeily! Ja jiu-jitsun osaan oivallisesti! Minä tahdon puhua, ja minä puhun.

TOHTORI (*pysähtyen*). Mitä sitten?

SANTANEN. Pyydän täten toistamiseen veljentyttärenne ja holhottinne, neiti Inkeri Takasen kättä!

TOHTORI (*kiivaasti käsiään huitoen*). Et saa, et saa!

SANTANEN. Ja miksi? Inkeri rakastaa minua.

TOHTORI. Mutta minä en rakasta.

SANTANEN. Siitä ei olekaan kysymys. Enhän minä teidän kanssanne mene naimisiin.

TOHTORI. Mutta minä en suostu, en. Sinä olet sitäpaitsi roisto ja lurjus, myötäjäismetsästäjä!

INKERI (*on tähän saakka hiukan pelokkaana pysytellyt syrjässä, nyt kiivaasti ja lujasti*). Setä! Minä en salli, että loukkaat Viljoa sillä tavalla! Minä rakastan häntä! Ja ellet anna suostumustasi, olen valmis karkaamaan hänen kanssaan milloin vain. (*Jää seisomaan uljaana ja uhmaavana tohtorin eteen.*)

TOHTORI. Suu poikki! Sinä olet pikkutyttö etkä ymmärrä asioita! Hän on myötäjäismetsästäjä, ja sillä hyvä!

SANTANEN. Herra tohtori! Annan anteeksi loukkauksenne! Teiltä ei muuta voi odottaa. En voi sille mitään, että Inkeri on varakas, mutta en ole myöskään niin hullu, että hänestä sentähden luopuisin. Enkä minäkään ole keppikerjäläinen. Ja toiseksi on minulla työni ja toimeni!

TOHTORI (*äärimmäisen halveksivasti*). Työ ja toimi! Näyttelijä! Komeljantti!

SANTANEN. Herra tohtori!

INKERI (*syöksähtäen Santasen luo*). Viljo! Rakkaan! Vie minut pois täältä!

SANTANEN. Rauhoituhan, tyttöseni, rauhoitu!

(*Tohtorille.*) Herra tohtori! Minä puhun suuni puhtaaksi! Te kiusaatte Inkeriä, omaa veljentytärtänne! Te olette pitänyt häntä kuin luostarissa, kuin vankeudessa! Te ette anna hänen seurustella kenenkään kanssa! Te kiellätte häneltä kaikki! Ja, herra tohtori, te tuhlaatte, te, enkä minä, hänen perintönsä! Ja mihin? Inhoittaviin, hyödyttömiin sekoituksiinne, joita tämä talo on täynnänsä, joka paikka! Te olette antanut tämän tilankin vuokralle herraties kenelle! Mustola on rappeutunut, sen maat ryöstetty, metsät raiskattu! Ja mitä varten? Voidaksenne laittaa myrkkyjänne, voidaksenne lisäillä koelmianne! Kyllä minä tiedän. Ja kuitenkin, jos annatte suostumuksenne, unhotetaan kaikki! Onhan teille taattu vuotuinen määrä sittenkin, vaikka Inkeri menee naimisiinkin! Te tahdotte vain tehdä kiusaa hänelle ja minulle! Teidän menettelyenne, herra tohtori, on hävytöntä!

TOHTORI (*käheästi*). Ulos! Mitä uskallat! Minun kattoni alla!

INKERI (*suunniltaan*). Ei teidän, ei teidän, vaan minun! Mustola on minun!

TOHTORI (*katkonaisesti, raivoissaan*). Inkeri... holhottini... sinä... menet nyt omaan... huoneeseesi... heti paikalla...

INKERI. En.

SANTANEN (*puristaen häntä itseään vasten*).

Rohkea tyttöni! Minä en eroa sinust!

INKERI (*nyyhkyttäen*). Olen sinun kuolemaan saakka!

SANTANEN (*toistaen*). Kuolemaan saakka!

TOHTORI (*on hiukan tyyntynyt, katselee heitä myrkyllisesti, vaanivasti*). Hyvä. Kuulkaa! Annan suostumukseni!

SANTANEN ja INKERI (*katsovat tohtoriin uskottomatta hänen sanojaan*).

TOHTORI (*hitaasti ja vaikeasti*). Niin, annan suostumukseni! Yhdellä ehdolla.

SANTANEN. Ja se on?

TOHTORI (*huutaa*). Martta! Martta!

MARTTA (*tulee perältä pelästyneenä, käsissä mustia pilkkuja, nyyhkyttää surkeana*). Voi, voi, nyt minä kuolen! Minä kosketin myrkkyä! Yksi pullo meni rikki! Voi, nyt se taitaa alkaa polttaa! (*Näyttää käsiään.*)

INKERI (*rientää hänen luokseen*). Todella! Mitä niissä on?

MARTTA (*itkien*). Myrkkyä! Myrkkyä! Mitäs niissä muuta voisi olla! Minä kuolen! Tiesinhän sen, tiesinhän sen! Niinkuin sikakin kuoli. Voi Inkeri-neiti!

INKERI (*hänkin melkein nyyhkyttäen*). Martta kulta, ehkä se ei ole vaarallista!

TOHTORI (*ryntää kärsimättömänä heidän luokseen ja tarkastaa Martan käsiä*). Hupsu! Narril! Sehän on mustetta!

MARTTA. Mustetta! Ei ikinä! Niinhän se tohtori sanoi, että sydänhalvaukseen se sikakin!

SANTANEN (*tulee Martan luo ja katsoo hänen käsiään*). Mustetta se on, Martta, mustetta!

MARTTA (*hiukan rauhoittuen*). Jos lienee! Kuka tässä enää tietää, mitä aineita täällä saa käsiinsä ja nenäänsä! — Mitäs olisi tarvis?

TOHTORI (*ikäänkuin muistellen*). Niin... jaa... niin... vettä!

MARTTA. Vettä? Myrkkyvettäkö?

TOHTORI (*jalkaa polkien*). Ei, sinä hupsu, vettä, tavallista vettä!

MARTTA (*katoaa nopeasti perälle ja palaa tuoden lasillisen vettä*). Tässä! (*Tohtori viittaa kädellä ja Martta poistuu perälle.*)

TOHTORI (*kaivaa taskustaan rasian, avaa sen, ottaa astiakaapista teelusikan ja sillä rasiasta jauhetta*). Kas tässä! Ota tuo pulveri, juo vettä päälle ja kerro sitten, miltä alkaa tuntua! (*Ojentaa Santaselle lusikan. RAE ilmestyy oikeanpuoliselle ovelle, kuitenkin niin, ettei kukaan näyttämöläolijoista häntä huomaa. Pitää salaviihkaa kaikkea silmällä.*)

SANTANEN (*ottaen lusikan*). Mitä tämä on?

TOHTORI. Muuatta ainetta.

INKERI (*rientää Santasen luo*). Ei, et saa ottaa!
Se on myrkkyä! Se voi tappa!

TOHTORI. Ellei Santanen ota tuota pulveria, en anna suostumustani. (*Pilkallisesti.*) Tehän olette valmiit antamaan henkenne toistenne edestä!

(SANTANEN *yrittää maistaa, mutta* INKERI *sieppaa lusikan haltuunsa*).

INKERI. Ei, Viljo, ei, ennemmin minä! (*Yrittää maistaa. TOHTORI rientää väliin ja tempaa lusikan pois.*)

TOHTORI (*ärjyen*). Jo riittää ilveilyä! Asia on lopussa! En anna suostumustani! Ja nyt, herra Santanen, poistukaa ja nopeastil!

SANTANEN. Hyvä. Mutta tietäkää, että kun Inkeri tulee täysi-ikäiseksi, me sittenkin menemme naimisiin!

TOHTORI (*kuin edellä*). Menkää vaikka kaksi kertaa! Mutta ei nyt! Eil! Ja ulos nyt! Ulos! Ulos!

RAE (*tulee kuulumattomasti oikealta, rauhallisesti, mutta kuuluvasti*). Anteeksi, herra tohtori, mutta asiahan oli niin, että tila jää matkustettuanne autioksi!

TOHTORI (*pysähtyy huutamisessaan, aukoo suutaan, änkyttää, tekee liikkeen niinkuin hyökätäkseen, mutta rauhallisen ja kohteliaan Raheen edessä tyyntyy vasten tahtoaankin*). Mi . . .

mi . . . mitä? Mitä autioksi? Niin, jaha, niin, tietysti! Niin, tila jää aivan autioksi! Onko haastattelu kirjoitettu?

RAE (*ojentaa joukon papereita hänelle*). Tässä, olkaa hyvä!

TOHTORI (*katsellen vuoroin papereita, vuoroin Santasta*). Herra Santanen, ymmärrättekö tahtoni?

SANTANEN (*ylimielisesti*). Erinomaisesti. Mutta lukekaa vain paperinne rauhassa! Aion lähteä yhdessä toimittaja Rakeen kanssa.

TOHTORI (*poistuen oikealle*). Olkoon niinkin. Tulen aivan heti. (*Poistuu.*)

RAE (*vilkaisee ovelta hänen jälkeensä, kääntyy muihin, nostaen sormen huulilleen*). Heureka!

INKERI. Mitä?

RAE. Olen keksinyt. Tiedän. Aavistan. Salaisuus on paljastettu. Ettetekö itse huomanneet?

(SANTANEN ja INKERI *pudistavat päätään. RAE tulee heidän luokseen ja kuiskuttelee hetkisen.*)

SANTANEN. Niin, todellakin, se ei ole mahdotonta! Hänhän ei osaa muuta ajatellakaan kuin myrkkyyjään, tuo kiukkuinen ja itsepäinen jäärä!

RAE. Otamme asiasta selvän. Siitä voi olla sinulle apua.

SANTANEN. Ehkäpä, ehkäpä.

TOHTORI (*tulee oikealta*). Hyvä on. Vilkaisin tärkeimmät kohdat. Kiitän teitä. Hyvästi! (*RAE kumartaa mitään sanomatta. INKERI ja SANTANEN syleilevät nopeasti toisiaan. TOHTORI katsoo heitä julmistuneena, mutta ei estä.*)

SANTANEN. Näkemiin, Inkeri, näkemiin! (*Tohtorille.*) Näkemiin!

TOHTORI (*painokkaasti*). Hyvästi ja iankaikisesti! Ilmoitan vain, että lähden ulkomaille ja että Inkeri lähtee tätinsä luo. Häntä ette pääse tapaamaan. Hyvästi!

SANTANEN (*uhkaavasti*). Herra tohtori, näkemiin! N ä k e m i i n !

INKERI (*vienosti*). Näkemiin! (*RAE ja SANTANEN poistuvat perältä.*)

TOINEN NÄYTÖS.

Huone, jonka peräseinällä jommallakummalla puolella on ovi. Toisella sivuseinällä ikkuna, jossa on rautaristikko. Ristikon päälle on kuitenkin vedetty verhot. Pöytä, jolla on vesikarahvi, laseja, pieni rasia, lusikka, kuumemittari ja käsikuvastin. Muutamia tuoleja. Yksinkertainen vuode tai sohva. Peräseinässä, kauempana ovesta, pieni luukku, jota suljettuna tuskin huomaa. Ovesta ei ole sisäpuolella kahvaa.

TOHTORI (liikuskelee näyttämöllä tarkastellen kaikkea. Tutkii ikkunaa ja ristikkoa, koettelee ovea, jota ei laske sulkeutumaan, vaan työntää tuolin väliin, katselee pöydällä olevia tavaroita. Liikkeet hiipiviä, esiintyminen salaperäistä. Hellittämättä ovesta asettaa tuolin syrjään, luo sitten viimeisen silmäyksen huoneeseen ja poistuu. Ovi sulkeutuu. Näyttämö pimenee äkkiä. Hetkisen näyttämö on tyhjä ja pimeä. Sitten kuuluu hiljaista supinaa ja liikehtimistä oven luota, näyttä-

mölle lankeaa sähkötaskulampusta valokuova, joka luikertelee sinne ja tänne. Hiipivä henkilö kulkee näyttämöllä. Pysähtyy. Kuulostelee ja jatkaa liikehtimistään. Näyttämö tulee äkkiä valoisaksi.)

SANTANEN (pysähtyy keskelle näyttämöä, koettaa peittää kasvojaan, on peloissaan ja silmäilee ympärilleen. Luukku peräseinällä avautuu.)

TOHTORI (luukun takana). Halloo, mies!

SANTANEN (vilkaisee nopeasti luukkuun ja kääntää päänsä pois. Ei vastaa mitään. Syöksähtää ovelle, ei löydä kahvaa, ei saa ovea auki, syöksyy ikkunan luo, tempaa syrjään verhot, näkee ristikon, pysähtyy liikkumattomaksi).

TOHTORI (nauraa karkeasti). No, oletteko kuuro? Mies! Haha!

SANTANEN (ei vastaa).

TOHTORI (kiukkuisesti). No, murtovaras, vastatkaa!

SANTANEN (nyt niinkuin edelleenkin ääntään muuttaen). Mitä?

TOHTORI (nauttien niinkuin kissa pyydystämästään hiirestä, vahingoniloisesti). Ahaa, varas, murtovaras! Ettehän olekaan kuuro!

SANTANEN. En.

TOHTORI. Sitä minäkin. Murtovarkaat ei-

vät yleensä ole umpikuuroja. Miltä tuntuu?

SANTANEN (*ei vastaa*).

TOHTORI. Niin, eipä kai erikoisen hauskalta. Ei. Arvaanhan sen. Eikö ollutkin sukkela temppu?

SANTANEN. Mikä temppu?

TOHTORI. Mikäkö? Tämä minun temppuni. Ensin sanomalehtihaastattelu, jossa tehtiin selkoa kulta- ja jalokivikokoelmista tarkkoine huonekuvauksineen, sitten uutinen pois-
matkustamisesta, ulkomaanmatkasta, ja vihdoin ovi, jota ei voi avata sisäpuolelta. Tiesinhän minä, että joku tiirikkamestari nielaisi syötin. Hahhaa! Sukkela temppu! Tullaan tänne ja kuvitellaan, että täällä on kullat ja hopeat, ja joudutaankin satimeen, jänislankaan! Hahhaa! (*Nauraa pitkään ja epämiellyttävästi.*) Niin, nyt voin soittaa nimismiehelle, ja tunnin kuluttua olette varmassa tallessa. Miellyttääkö?

SANTANEN (*reilusti*). Ei.

TOHTORI (*nauraa hihittää*). Vai ei! Eikö todellakaan? Sepä omituista. Kuka te muuten olette?

SANTANEN (*epäröiden surkeasti*). Minä... minä... olen ylioppilas.... niin entinen ylioppilas... Lueskelin yhtä ja toista...

TOHTORI. Niin, ja varsinkin sitä toista.

SANTANEN. Kunnes ryhdyin keinottelemaan ...

TOHTORI (*ilkkuen*). Ja tietysti epäonnistuittel

SANTANEN. Niin. Ja sitten ... sitten vajosin
yhä syvemmälle, kunnes ... kunnes ...

TOHTORI. Kunnes turvauduitte tiirikkaan.

Vanha juttu, vanha juttu, hyvä ystävä!

SANTANEN (*selittäen, surkeasti*). En minä itseni tähden, mutta minulla on vaimo ja lapsia ...

TOHTORI (*kylmästi*). Joita yrititte pitää ylellisyydessä varastamalla, kun ette viitsi tehdä työtä. Vanha juttu, vanha juttu!

SANTANEN (*yskien liikuttavasti*). Ja minä olen sairas ...

TOHTORI (*armottomasti*). Ja tietysti vaimonne ja lapsenne ja sukulaisenne ja tuttavanne kumminkaimaan saakka ovat sairaita ja köyhiä ja rehellisiä, te vain olette ainoa »tumma täplä», ja tekin vain olosuhteitten pakosta. Vanha juttu, vanha juttu!

SANTANEN (*yskii edelleen, hiljaa ja liikuttavasti*). Voi, hyvä herra professori, älkää antako minua ilmi, ettehan? Minä lupaan tehdä mitä hyvänsä edestänne, kun vain ette syökse minua turmioon ...

TOHTORI. Vanha juttu, vanha juttu! Minä alan vähitellen jo uskoa teitä.

SANTANEN. Niin, niin, joka sana on totta.
Minä vannon.

TOHTORI. No no. Vannomatta paras. Mutta ei se teitä sitäpaitsi auta!

SANTANEN. Voi, hyvä herra, armahtakaa!

TOHTORI. Te sanoitte tekevänne jotakin hyväkseni.

SANTANEN. Niin, mitä hyvänsä.

TOHTORI. Mitä hyvänsä! No niin. Ehkä voittekin jotain tehdä. Osaatteko käyttää kuumemittaria?

SANTANEN (*ilostuen*). Osaan, osaan, olenhan minä sairaana ollessani saanut sitä paljonkin käyttää.

TOHTORI. Entä laskea valtimonlyönnit?

SANTANEN. Kyllä. Ja minulla on kellokin.

TOHTORI. Hyvä. Entä osaatteko täsmällisesti kuvailla... hm... ruumiillisia tunteita... hm... esimerkiksi ruumiillisia kipuja? Kuvailla kielen väriä ja muuta sellaista?

SANTANEN. En tiedä, mutta koetan.

TOHTORI. Olkoon sitten menneeksi. En anna teitä ilmi, vaan annan teille kokonaista sata, ei, ei, viisikymmentä markkaa, jos täytätte määräykseni. Onko selvä? Suostutteko?

SANTANEN. Kyllä. Mutta mitä pitää minun tehdä?

TOHTORI (*innostuen*). Pöydällä on rasiassa pulveria. Vieressä on teelusikka. Otatte pulveria lusikallisen ja juotte vettä painimeksi. Sitä ennen mittaatte lämpömääränne ja valtimon lyönnit. Senjälkeen olette hiljaa. Kun määrään, mittaatte lämpömääränne ja laskette valtimon lyönnit. Ja vastaatte kysymyksiini. Oletteko ymmärtänyt?

SANTANEN (*arasti*). Kyllä. (*Pelästyneenä.*) Mutta eihän se vain ole myrkkyä? Vaimoni ja lapseni...

TOHTORI (*kovasti*). Se on myrkkyä. Mutta se ei tapa. En ainakaan luule. Minä vasta koikeilen. Hahhaa!

SANTANEN (*surkeasti*). Voi, herra professori!

TOHTORI (*ilkkuvasti*). Teillä on onni ja kunnia auttaa tiedettä. Ja lisäksi saatte vielä viisikymmentä markkaa, ajatelkaa, viisikymmentä, ja samalla anteeksi rikoksenne.

SANTANEN (*vaikeroiden*). Ah, herra professori! Armahtakaa minua, älkää tappako minua! Antakaa minulle anteeksi!

TOHTORI. Vanha juttu, vanha juttu! Kärsivällisyyttä vain! (*Ankarasti.*) Muistakaa: ellette ehdottomasti tottele määräyksiäni, annan teidät ilmi. Ja nyt! Mitatkaa lämpötilanne ja laskekaa valtimon lyönnit. Lämpömittari on pöydällä.

SANTANEN (*ottaa kuumemittarin, avaa palttoonsa ja takkinsa ja asettaa mittarin paikoilleen kainaloon. Istuu tuolille*).

TOHTORI. Mistä te tänne tulitte, mitä kautta?

SANTANEN. Ikkunasta.

TOHTORI. Vai niin, vai ikkunasta. Särjittekö ruudun?

SANTANEN (*valitellen*). Täytyi särkeä. En voinut muuten avata ikkunaa.

TOHTORI. Jaa, jaa, kuka käski avaamaan. (*Hetkisen äänettömyyttä.*) No niin, paljonko näyttää mittari?

SANTANEN (*vetää mittarin esille ja tarkastelee sitä*). Kolmekymmentäseitsemän ja kolme!

TOHTORI. Mitä?

SANTANEN. Niin, minähän sanoin, että olen sairas.

TOHTORI. Hm, niin näytte olevan. Sairaani ei pitäisi liikusella murtovarkaan poluilla.

Niillä saa yskän ja nuhan. Entä valtimo?

SANTANEN. Kahdeksankymmentäkahdeksan!

TOHTORI (*puolittain itsekseen*). Sekin on liikaa!

No niin, ottakaa nyt pulveri! Teelusikallinen. Vettä päälle! Minä en uskalla taatusti teitä tarkastella, teillähän voi olla revolveri, mutta tiedän heti vastauksistanne, oletteko ottanut vai ei. Ei maksa vaivaa yrittää pettää minua. Ensimmäinen petosyritys mer-

kitsee viidenkymmenen markan menettämistä, toinen merkitsee sopimuksemme rikkomista. Annan teidät ilmi.

SANTANEN. Hyvä, kiltti professori, antakaa minulle anteeksi! Minä pelkään pulveria.

TOHTORI (*karkeasti ja jyrkästi*). Riittää jo. Kärsivällisyyttä vain! No!

SANTANEN (*vaikeroi*).

TOHTORI (*murahdellen*). No, joutukaa! Ei minulla tässä koko yötä ole aikaa teidän kanssanne ilveillä!

SANTANEN. Mutta jos minä kuolen!

TOHTORI. Niin kuolette siinä tietoisuudessa, että olette sortunut tieteen hyväksi.

SANTANEN. Mutta minä en tahdo kuolla!

TOHTORI. Te kuolette kerran joka tapauksessa. Samahan se on, tapahtuuko se hiukan ennemmin taikka myöhemmin. Joutukaa!

SANTANEN. Minä tekisin testamenttini!

TOHTORI (*nauraa kuivasti*). Testamenttinel! Kyllä minä ne viisikymmentä markkaa toimitan perille. Vai testamenttinne! Ei minulla ole aikaa sellaisiin turhuuksiin. Viimeisen kerran: otatteko, vai?

SANTANEN (*kääntyy katsomoon päin, ottaa pöydältä rasian ja lusikan, epäilee, horjuu, pistää lusikan suuhunsa, kaataa ja juo vettä*).

Lyyhistyy tuolille, muserrettuna.) Minä otin nyt.

TOHTORI. Hyvä. Käykää nyt pitkällemme vuoteeseen. (SANTANEN *noudattaa tohtorin kehoitusta. Hetkinen äänettömyyttä.*) Mikäs teidän nimenne on?

SANTANEN (*heikosti*). Santanen.

TOHTORI (*kiivaasti*). Santanen? Entä risti-mänimi?

SANTANEN. Toivo.

TOHTORI. Vai niin. Tunnetteko...?

SANTANEN. Kenet niin? Serkkuniko, näyttelijä Santasen?

TOHTORI. Niin... mistä te sellaista arvellette?

SANTANEN. Minä vain ajattelin. Serkkuni tuntee teidät, tiedän sen. Eikö hän mene naimisiin veljentyttäremme kanssa?

TOHTORI (*ärjäisten*). Ei, ei ikinä!

SANTANEN. Vai niin, älkää suuttuko. Hän vain on puhunut siitä. Hyvä mies, tuo serkkuni! Ei milloinkaan hän kieltäydy vip-paamasta minulle. Nyt hän matkustaa ulkomaille. Oikein hyväsydäminen poika, iloinen ja kohtelias. Ja nyt hän pääsee varoi-hinkin, kun alkaa saada mainetta. Etevä näyttelijä. Onko herra professori nähnyt hänen näyttelvän?

TOHTORI (*ärtyisästi*). En, enkä haluakaan.

SANTANEN (*hiukan arvoituksellisesti*). Se on vahinko herra professorille.

TOHTORI (*virallisesti*). No, miltä alkaa tuntua?

SANTANEN. Tuntuu ikäänkuin puistattavan.

TOHTORI (*murisee tyytyväisenä*). Oikein. Kyllä te ansaitsette ne viisikymmentä markkaa.

Ehkä maksan teille satakin. Ehkä. Mutta en lupaa. Ja kieli? Katsokaa peilistä!

SANTANEN (*ottaa käsikuvastimen pöydältä ja katsoo siihen*). Se alkaa punertua. Voi, kuinka riipaisi vatsaa.

TOHTORI. Ahaa! Oireet ovat säännölliset ja oikeat! Entä sydän?

SANTANEN (*valittaen*). Se paisuu ja lyö kuin haljetakseen.

TOHTORI. Oivallista, oivallista!

SANTANEN. Minua alkaa pyörryttää!

TOHTORI. Nytkö jo? Mitatkaa nopeasti lämpötilanne! (SANTANEN *noudattaa käskyä.*)
No?

SANTANEN. Voi kauhistus, se on jo kolmekymmentäyhdeksän ja kuusi.

TOHTORI (*kiihtyen*). Ja valtimo?

SANTANEN. Satakymmenen.

TOHTORI. Erinomaista, erinomaista!

SANTANEN (*huudahtaen tuskasta*). Professori, professori, auttakaa! Minä kuolen!

TOHTORI (*tyynnyttellen*). Kärsivällisyyttä! Kärsivällisyyttä! Tämä on tieteellinen koe, ja te olette tieteen marttyyri, hyvä ystävä! Tästä myrkystä minä vielä valmistan hyvän lääkkeen. Mutta ensin on kokeiltava, kokeiltava.

SANTANEN (*kiemurtelee vuoteella, valittaen ja voihkien*). Herra professori! Te murhaatte minut! Oh, vatsaa kouristaa! Ja sydän, siihen koskee! Minä en näe mitään! Valoa, valoa! Apua! Antakaa jotain vastamyrkkyä!

TOHTORI. Kärsivällisyyttä! Kärsivällisyyttä! Entä kieli, kieli?

SANTANEN (*huohottaen*). Kieli... kieli... on... kuin... helvetin... tulessa... voi... voi... apua!

TOHTORI (*kärsimättömänä*). Lempo soikoon, kärsivällisyyttä!

SANTANEN (*syöksähtää ylös vuoteesta, juoksee tuskassa ympäri huonetta, valittaa ja huutaa*). Apua, apua! Voi, voi! (*Kaataa tuolin, kaatuu itse lattialle vuoteen viereen.*) Apua, apua, minä kuolen... kuolen... (*Ääni hiljenee korinaksi, hän vavahtaa muutamana kerran ja jää liikkumattomana maakaamaan.*)

TOHTORI (*ikäänkuin hiukan hätääntyneenä*). No, lempo soikoon, älkää nyt kesken kaiken

kuolko! Minä tulen apuun, tulen! (*Luukku suljetaan.*)

SANTANEN (*kuultuaan luukun suljetuksi hypähtää nopeasti ylös ja kyyristyy seinää vasten oven viereen. Kun tohtori avaa oven, vetäisee hän hänet rajusti näyttämölle, hypähtää itse oven kautta ulos ja vetää sen kiinni.*)

TOHTORI (*heittäytyy ovea vastaan*). Roisto!

SANTANEN (*avaa hetkisen kuluttua luukun*).

Haloo, professori!

TOHTORI (*karjuen*). Konna, päästäkää minut heti täältä!

SANTANEN (*rauhallisesti ja ivallisesti, matkien tohtorin äskeistä puhelapaa*). Vanha juttu, professori, vanha juttu! Kärsivällisyyttä! Kärsivällisyyttä!

TOHTORI (*polkee jalkaa raivoissaan*). Konna! Lurjus! Tämä käy kalliiksi teille!

SANTANEN. Kärsivällisyyttä! Kärsivällisyyttä! Älkää liikoja huutako! Minulla on revolverikin käsillä!

TOHTORI (*kuin etsien turhaan suojapaikkaa*). Uskaltakaapa!

SANTANEN (*kylmästi*). Kyllä minä uskallan. Niin, niin, herra professori! Te tahdotte syöttää kurjalle raukalle myrkkyyä, tahdotte kokeilla ihmishengellä! Mutta unohditte,

että meikäläinen osaa jotakin, osaa näytelläkin!

TOHTORI. Lempo ja lemmon anoppi!

SANTANEN. Vanha juttu! Joka toiselle kuoppaa kaivaa. Ja niin edespäin. Ja kärsivällisyyttä, kärsivällisyyttä edelleenkin! Minulta menee aikaa jonkun verran, ennenkuin olen koonnut kaikki arvoesineet ja käsikirjoitukset . . .

TOHTORI (*parahtaen kauhusta*). Käsikirjoitukset!

SANTANEN (*tyynesti*). Kärsivällisyyttä vain. Tietysti käsikirjoitukset. Niistä maksetaan rahaa, paljon, paljon rahaa! Montakin viisikymmenmarkkasta! Hahhaa, herra professori. Vuoroin vieraissa ollaan! Niin, rahaal! Rahalla saa paljon. Voi huvitella! Ja kuulkaapa: ei ole niinkään varmaa, onko minulla vaimoa ja lapsia. Enkä minä ole sairaskaan. Kärsivällisyyttä! Onko teillä matkalaukkuja! Ahaa, tuossa näkyy ainakin yksi!

TOHTORI (*vaipuu masentuneena tuolille*).

SANTANEN (*hetkisen kuluttua*). Tämä on oikein mukava laitos, tämä luukku. Voi istua rauhassa ja jutella toiseen huoneeseen. Teidän sikaarinne ovat muuten melkoisen huonoja. Te olette saita. Huonot sikaarit turmelevat ruuansulatuksen. Jaha, niin, te aioitte syöttää minulle myrkyä. Otin sen

mukaani. En maistanut tippaakaan. Lämpötilani on kolmekymmentäkuusi ja kahdeksan. Valtimo lyö seitsemänkymmentäkahdeksan kertaa. Olisin oikeastaan halunnut koetella tätä myrkkyä teihin itseenne. Mutta olkoon. Myyn sen. Voinhan minäkin kokeilla. Omalla tavallani. — Pöydällä on täysinäinen vesikarahvi. Juokaa se ja juokaa se nopeasti. Muuten jätän teidät huoneeseen pariaksi kolmeksi päiväksi ilman ruokaa.

TOHTORI. Konna! *(Alkaa juoda vesikarahvia tyhjäksi koomillisesti muikistaen suutaan, pysähtyen, huohottaen, mutta juoden loppuun).*

SANTANEN. Kas niin! Ei teidän aivan heti ainakaan jano tule. Mitatkaa nyt lämpötilanne ja valtimonne! *(Tohtori seuraa kehoitusta).* No?

TOHTORI *(purren hammasta).* Kolmekymmentäkuusi ja kolme! Kahdeksankymmentäyhdeksän!

SANTANEN. Jaa, jaa, te olette hiukan kiihoittunut. Entä minkä värinen on kieli?

TOHTORI *(irvistäen).* Punainen, perhana!

SANTANEN. So, so, kärsivällisyyttä! Tämä on vanha juttu! Mikä on kauluksenne numero?

TOHTORI *(ähkien raivosta).* Neljäkymmentäkaksi.

SANTANEN. Entä kenkien?

TOHTORI. En tiedä.

SANTANEN. Katsokaa!

TOHTORI (*riisuu toisen kengän jalastaan*). Neljäkymmentäkolme!

SANTANEN. Onko teillä liikavarpaita?

TOHTORI (*heittäen tuolin kumoon*). Ei.

SANTANEN (*häiriintymättä*). Osaatteko tanssia?

TOHTORI (*huutaen käheästi*). En.

SANTANEN. No niin, nämä kysymykset saavat riittää. Kaikki on nyt selvää. Kulta- ja hopeaesineet, jalokivet, rahat ja käsikirjoitukset on pakattu. Lähden junalle, ja huomenna tai ylihuomenna, ei, kyllä teen sen huomenna, ilmoitan nimismiehelle, että hän päästää teidät vapaaksi. Jano teidän ei kai tule. Näkemiin, herra professori, ja hyvää yötä!

TOHTORI (*suunniltaan*). Käsikirjoitukset, käsikirjoitukset! (*Luukusta kuuluu pitkä ja iloisen nauru.*)

SANTANEN (*luonnollisella äänellään*). No niin, nyt saa ilveily riittää, setä!

TOHTORI (*jähmettyy hetkiseksi paikoilleen*). Mitä? Kuka?

SANTANEN. Minä vain, Viljo Santanen, jonka setä toissapäivänä ajoi ulos toisen kerran, kun uskalsin kosia Inkeriä.

TOHTORI. Lurjus!

SANTANEN (*kiusoitellen*). Kas niin, vanha juttu, kärsivällisyyttä vain! Minä olen päättänyt naida Inkerin ja minä nain hänet. No niin, toimittaja Rae, minun ystäväni, ja minä saimme sedän juonen selville. Saimme selville, mitä setä tarkoitti sanomalehtihaastattelulla, mitä ulkomaanmatkalla ja koko sekamelskalla. Setä laittoi rotanpyydyksen. No niin. Minä päätin yrittää. Ja yritin. Ja kohtalaisella menestyksellä. Setä ei ole pitänyt näyttelemisestä, mutta nyt setä sai kuulla ja nähdä minun näyttelevän. Eikö osa mennyt kohtalaisesti, ennenkaikkea luonnollisesti?

TOHTORI. Lurjus, missä Inkeri on?

SANTANEN. Inkeri ei ole kaukana. Hän on täällä Mustolan päärakennuksessa. Ja Martta myös. Niin, niin. Myrkystä pääsin perille eilen lueskellessani sedän käsikirjoituksia. Rae piti sillä aikaa vahtia. Inkerin kanssa oli kaikki sovittu. Hän saapui kyllä Ulla-tädin luo, mutta poistui sieltä heti Martan kanssa äitini luo. Ja tuli sitten tänne.

TOHTORI. Lurjus!

SANTANEN (*kuivasti*). Setä on yksitoikkoinen. Mahdollisesti olen sitäkin hiukan, mutta en oikein mielellani Inkerin takia.

Minussa ei ole muuta vikaa kuin että olen näyttelijä, eikä Inkerissä kuin se, että hän pääsee täysi-ikäiseksi vasta vuoden kuluttua. Mutta me emme aio odottaa niin kauan. Me menemme naimisiin viimeistään kahden viikon kuluttua.

TOHTORI (*erittäin ivallisesti*). Soo-o!

SANTANEN (*jyrkästi*). Ei ollenkaan »soo-o», vaan varmasti. Minä olen nyt jo kokonaan kyllästynyt. Setä saa valita: joko setä antaa Inkerille naimaluvan ja oikeuden perintönsä käyttöön tai minä hävitän kaikki käsikirjoitukset. En luule kenenkään niistä hyötyvän. Niitä vartenhan täytyy ihmisiä pyydystää kuin rottia. Setä saa valita.

TOHTORI. Ei, ei, ja vielä kerran ei!

SANTANEN (*uhkaavasti*). Tämä on viimeinen sanani. Minulla ei ole mitään pelättävää. Sedän käy hyvin vaikeaksi syyttää minua, kun setä ensiksi löydetään omasta talostaan silloin, kun sedän pitäisi olla ulkomailla, lukittuna lukitsemattomaan huoneeseen. Setä ei voine ryhtyä tekemään selkoa loukun tarkoituksesta. Setä saa nyt uskoa, että minulla on kaikki valtit käsissä ja että sedästä on tullut auttamaton peti.

TOHTORI. Lurjus!

SANTANEN. Onko päätöksenne selvä? Mitä

me turhia riitelemme! Minähän saan Inkerin kuitenkin! Ja setä saa kyllä Inkeriltä tämän sivurakennuksen ja kaikki, mitä haluaa, kunhan vain ei tuo myrkkyyä päärakennukseen! No, päätös, päätös! Minulla on tuli uunissa.

TOHTORI (*kävellen kiivaasti edestakaisin*). Minä . . . minä . . . minä . . . (*Kiljaisee.*) Suostun!

SANTANEN. Sepä oli järkevää. (*Ojentaa hänelle luukusta paperin sekä mustepullon ja kynän.*) Setä allekirjoittaa tämän paperin!

TOHTORI (*tempaa esineet häneltä ja allekirjoittaa paperin*). Valmis, lurjus!

SANTANEN (*iloisena*). Kiitos, kiitos! Hei, selvä on!

INKERI (*syöksähtää hetkisen kuluttua ovesta ja rientää tohtorin kaulaan*). Voi, kiltti, kiltti setä! Antaahan setä anteeksi tämän kepposen! Kun minä pidän niin kovasti Viljosta!

TOHTORI (*vastahakoisena, mutta jo voitettuna*). No, no, karkulainen! Onpa nyt kiire naimisiin!

INKERI. Niin, kun meidän pitää lähteä Viljon kanssa häämatkalle ulkomaille!

(*SANTANEN, RAE ja MARTTA tulevat sisälle, Santanen työntää tuolin oven väliin.*)

MARTTA. Voi herranen aika, Inkeri-neiti! Nytkö se neiti menee naimisiin?

INKERI (*onnellisena*). Niin, niin!

SANTANEN. Ja Martta pääsee rauhaan myrkyistä.

TOHTORI (*silmää tuikeasti Rakeeseen*). Tekin, lurjus, olette täällä!

RAE (*järkkymättömän rauhallisena*). Niin, herra tohtori, ajattelin, että voisitte ehkä käyttää minua kokeissanne. Minä kyllä söisin myrkyäkin, kun vain järjestämme varovaisesti.

TOHTORI (*astuu askeleen lähemmäksi, äärimilleen kummastuneena*). Todellako! Tuossa käteni! Vihdoinkin mies, oikea mies!

MARTTA (*lyö kätensä yhteen*). Voi, voi, syödä myrkkyä! Ja kun se sikakin kuoli!

ARVI A. KARISTO OSAKEYHTIÖN

KIRJAPAINO 1927

166. *Halme, Uhri.* 3-n. murhenäyt., 7 h. 3. painos. |9 mk.
 171. *Kivi, Koivulan kihlajaiset.* 1-n. kansann., 10 h. 2. painos. 4 mk.
 173. *Halme, Ennustus.* 1-n. huvinäyt., 6 h. 2. painos. 4 mk.
 174. *Halme, Naimisiin.* 1-n. huvinäyt., 6 h. 2. painos. 4 mk.
 175. *Veijola, Nuori luotsi.* 4-n. kansannäyt., 17 h. 3. p. 4 mk.
 177. *Halme, Turma.* 3-n. murhenäyt., 7 h. 3. painos. 8 mk.
 178. *Alpi, Alma raukka.* 1-näyt. ilveily, 4 h. 2. painos. 4 mk.
 179. *Larin-Kyösti.* Sällin selkkauksia, 1-n. huvin., 6 h. 2. painos. 2 mk.
 181. *Halme, Kyöpeli.* 1-näyt. huvinäyt., 8 h. 2. painos. 4 mk.
 183. *Selja, Lammas kaivossa.* 1-n. huvinäyt., 4 h. 2. painos. 4 mk.
 185. *Alpi, Turkki tulee!* 1-n. huvinäyt., 5 h. 2. painos. 4 mk.
 190. *Halme, Aamukellot.* 1-n. yhteiskuntanäyt., 7 h. 2:50.
 191. *Sarakorpi, Kolmen Jussin naimahommat.* 3-n. hn., 9 h. 4 mk.
 193. *Luomanen, Täтивäkeä.* 1-näyt. pila. 6 h. 2. painos. 3 mk.
 195. *Jääskeläinen, Kun naiset miehistyvät.* 1-n., 9 h. 2. painos. 3 mk.
 196. *Voikoski, Akkavalta.* 1-n. huvinäyt., 5 h. 3. painos. 4 mk.
 197. *Luomanen, Lauvantai-ilta.* 1-n. pila. 10 h. 2. painos. 5 mk.
 198. *Luomanen, Kun kyöpelinkellot ne soivat.* 1-n. huvin., 10 h. 5 mk.
 199. *Luomanen, Emännän salaisuudet.* 1-n. huvin., 5 h. 2. p. 3 mk.
 200. *Alpi, Rantalassa.* 3-n. kansannäyt., 11 h. 3. painos. 4 mk.
 201. *Jääskeläinen, Miljoona-arpa.* 1-n. huvinäyt., 3 h. 2. painos. 1:50.
 202. *Halme, Purimossa.* 5-näyt., 16 h. 3. painos. 6 mk.
 203. *Halme, Murtuneita.* 4-näyt. draama, 6 h. 5. painos. 8 mk.
 204. *Vuoritsalo, Junassa.* 1-n. huvinäyt., 14 h. 3 mk.
 205. *Alpi, Väkevämmin tiellä.* 3-n. murhenäyt., 8 h. 3. painos. 5 mk.
 207. *Tolonen, Voi teitä kelvottomat!* 3-n., 12 h. 2. painos. 5 mk.
 208. *Wuorelainen, Talouskoulussa.* 1-n. pila, 10 h. 3. painos. 4 mk.
 209. *Selia, Siemenperunat.* 1-n. huvinäyt., 3 h. 2. painos. 3 mk.
 210. *Halme, Kosken tarina.* 3-n., 8 h. 2. painos. 4 mk.
 211. *Halme, Mestari Garp.* 1-n., 6 h. 2. painos. 2 mk.
 212. *Halme, Egyptin pimeys.* 3-n., 11 h. 3. painos. 6 mk.
 213. *Halme, Esa Pöllönkorpi.* 3-n., 9 h. 3. painos. 4 mk.
 214. *Halme, Pöllönkorven naamiaisyo.* 3-n., 8 h. 2. painos. 4 mk.
 215. *Halme, Kaksintaistelu.* 3-n., 8 h. 2. painos. 4 mk.
 216. *Halme, Seuranäyttämöopas.* 3. painos. 3 mk.
 217. *Halme, Nainen sen tietää.* 3-n., 3 h. 4 mk.
 218. *Saarenmaa, Kyllikki ja Lemminkäinen.* 2-n., 5 h. 2 mk.
 219. *Saarenmaa, Ilmarinen ja Pohjolan nuorempi neito.* 2-n., 14 h. 3 mk.
 220. *Saarenmaa, Aino.* 2-näyt. Kalevala-näytelmä. 9 h. 3 mk.
 221. *Saarenmaa, Juhannuksena.* 2-näyt. kansannäytelmä, 11 h. 3 mk.
 222. *Halme, Kuningas Teivas, Pirkkalan valtias.* 4-n., 5 h. 5 mk.
 223. *Kosonen, Sevinto-jako.* 1-n. huvinäyt., 11 h. 3 mk.
 224. *Kosonen, Herra puheenjohtaja.* 3-n. huvinäyt., 13 h. 6 mk.
 225. *Kaste, Vuoroin vieraisissa.* 1-n. pila, 6 h. 3 mk.
 226. *Kytömaa, Kolmiliitto.* 1-n., Kotimaiseksi Viikoksi. 6 h. 4 mk.
 227. *Kosonen, Aviomiehen osa.* 3-näyt. ilveily, 13 h. 5 mk.
 228. *Kosonen, Lepokoti Rauha.* 1-näyt. pila, 7 h. 3 mk.
 229. *Kosonen, Kasarmin pihalla.* 1-näyt. pila, 4 h. 4 mk.
 230. *Halme, Harjoitushetki Himpullassa.* 1-näyt. pila, 6 h. 3 mk.
 231. *Pihlaja, Valheen kengillä.* 3-näyt. ilveily, 9 h. 5 mk.
 232. *Kosonen, Valkea uhri.* 2-n. isänn., 5 h. 5 mk.
 233. *Halme, Korpi nukkuu.* 1-n., 8 h. 2. painos. 4 mk.
 234. *Halme, Korpi herää.* 1-n., 6 h. 2. painos. 4 mk.
 235. *Halme, Korpi nousee.* 1-n., 7 h., 2. painos. 4 mk.
 236. *Halme, Korpi liikkuu.* 1-n., 7 h. 2. painos. 4 mk.
 237. *Kainulainen, Umpullan urheilijat.* 2-n. huvinäyt., 10 h. 4 mk.
 238. *Korpilinna, Punaiset housut.* 3-näyt. ilveily, 9 h. 4 mk.
 239. *Wuori, Korkea oikeus istuu.* 1-n. ilveily, 12 h. 4. painos. 4 mk.

240. *Wuori*, Vuoksen varrella. 1-n. kansannäyt., 7 h. 2. painos. 6 mk.
 241. *Wuori*, Valekuollut. 3-näyt. ilveily, 6 h. 2. painos. 8 mk.
 242. *Wuori*, Pappilan tuvassa. 1-näyt. huvin., 6 h. 5. painos. 5 mk.
 243. *Wuori*, Veri on vettä sakeampi. 2-näyt., 6 h. 2. painos. 7 mk.
 244. *Wuori*, Savon sydämessä. 3-n. huvinäyt., 10 h. 8. painos. 8 mk.
 245. *Wuori*, Ryöstö. 5-näyt. näytelmä, 16 h. 3. painos. 7 mk.
 246. *Wuori*, Nahkpoikia. 4-näyt. kansannäyt., 16 h. 2. painos. 8 mk.
 247. *Alpi*, Uhrilammas. 1-näyt. huvinäytelmä, 4 h. 5 mk.
 248. *Bergroth*, Oikea morsian. Palkittu 2-n., 5 h. 8 mk.
 249. *Virvatuli*, Varastettu polkupyörä. Palkittu 3-n., 6 h. 8 mk.
 250. *Salminen*, Eräänä yönä... Palkittu 3-n., 6 h. 8 mk.
 251. *Voipio*, Elämä elämästä. Palkittu 1-n., 7 h. 8 mk.
 252. *Sahlstén*, Kansan ystävä. Palkittu 2-n. näyt., 8 h. 8 mk.
 253. *Roos*, Inkerin kesäloma. 3-n. huvinäyt., 9 h. 8 mk.
 254. *Roos*, Pyhäaamu Anttilan pihalla. 1-n., 7 h. 5 mk.
 255. *Laurila*, Ennen saunaa. 1-n. huvinäyt., 6 h. 5 mk.
 256. *Pelkonen*, Fordi. 1-n. huvinäyt., 4 henkilöä. 5 mk.
 257. *Pelkonen*, Maalainen markkinoilla. 1-n. huvinäyt., 5 h. 5 mk.
 258. *Kainulainen*, Renk' Kallen urotyö. 3-n. huvin., 5 h. 10 mk.
 259. *Kainulainen*, Yön ritari. 3-n. näyt., 6 henkilöä. 10 mk.
 260. *Walakorpi*, Kaltevilla pinnalla. 3-n. kansann., 6 h. 10 mk.
 261. *Visuri*, Perjantai 13 päivä. 1-n. suojelus-k., 7 h. 5 mk.
 262. *Pekkarinen*, Polkkatukka. 1-n. huvinäytelmä, 5 h. 6 mk.
 263. *Halonen*, Poliittikkaa ja taktiikkaa. 1-n. ilveily, 6 h. 5 mk.
 264. *Haapanen*, Niin kävi kuin pitikin. 1-n. näyt., 7 h. 6 mk.
 265. *Pekurinen*, Viidenkymmenen villitys. 1-n. pila, 5 h. 5 mk.
 266. *Risku*, Sittenpä sen näkee. 2-n. kansannäyt., 8 h. 6 mk.
 267. *Selja*, Viikimäleninki. 2-n. näytelmä, 6 h. 6 mk.
 268. *Simelius*, Tunnustus. 1-n. näytelmä, 5 henkilöä. 5 mk.
 269. *Puljava*, Kosioretki. 1-n. huvinäyt., 4 h. 5 mk.
 270. *Kuusikko*, Aavasaksalla. 1-n. kansannäyt., 10 h. 8 mk.
 271. *Halonen*, Mariana. 1-n. näytelmä, 4 henkilöä, 5 mk.
 272. *Pausama*, Sulhaset. 1-n. huvinäyt., 7 henk. 5 mk.
 273. *Atra*, Huvitoimikunnan huolia. 1-n. pila, 9 h. 6 mk.
 274. *Kotkanpää*, Isäntien markkinamatka. 2-n. hn., 17 h. 7 mk.
 275. *Pelkonen*, Salapoliisi. 1-n. pila, 4 henk. 5 mk.
 276. *Höylä*, Hän ja hänen pehtoorinsa. 2-n., 5 h. 6 mk.
 277. *Siirilä*, Se suomalainen sisu. 1-n. ilveily, 6 h. 6 mk.
 278. *Sahlstén*, Väärillä keinoilla. 2-n. kansann., 10 h. 7 mk.
 279. *Pelkonen*, Kohtalon sormi. 1-näyt. pila, 4 henk. 5 mk.
 280. *Selja*, Äiti kulta. 2-näyt. näytelmä, 5 henkilöä. 5 mk.
 281. *Ahola*, Ilvesojan Joosen kasvatit. 2-näyt., 6 h. 6 mk.
 282. *Sjöman*, Luonnonparantolassa. 3-n. huvinäyt., 10 h. 7 mk.
 283. *Nieminen*, Umpimähkään. 3-n. huvinäyt., 9 henk. 8 mk.
 284. *Sahlstén*, Serkku. 3-n. huvinäyt., 8 henk. 9 mk.
 285. *Pellinen*, Kuuromykkä tati. 2-n. huvinäyt., 5 h. 6 mk.
 286. *Voutilainen*, Kadonnut testamentti. 2-n., 5 henk. 5 mk.
 287. *Hästesko*, Reilut pelkurit. 1-n. näyt., 9 henk. 6 mk.
 288. *Anttila*, Sama vanha juttu. 1-n. pila, 5 henk. 5 mk.
 289. *Halme*, Onnen veräjä. 3-näyt. huvinäyt., 6 h. 8 mk.
 290. *Wammaskoski*, Vaihdettu morsian. 2-n. hn., 5 h. 6 mk.
 291. *Pellinen*, Hukkaantunut seteli. 1-n., 5 h. 6 mk.
 292. *Palmroth*, »Kuulkaas, Bakkelin!» 3-n. farssi, 8 h. 10 mk.
 293. *Halme*, Kaksi lupausta. 3-näyt., 6 henk. 10 mk.
 294. *Rissanen*, Hevosnimi. 1-näyt. ilveily, 7 henk. 7 mk.
 295. *Pellinen*, Tuurin pojat. 2-näyt. huvinäytelmä, 8 henk. 8 mk.
 296. *Karila*, Tieteen tyranni. 1-n. jännitys näyt., 5 henk. 8 mk.